

Kuulutuksen julkaisupäivä 22.12.2021

Dnro 01904/19/5404

TURUN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS MAA-AINESLUPAA KOSKEVASSA VALITUSASIASSA

Maa-aineslain 20 c §:n 1 momentin mukaan hallinto-oikeuden on annettava maa-aineslupaa koskeva päätöksensä tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesti kuulutuksesta säädetään hallintolaissa.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **29.12.2021**.

Asia

Turun hallinto-oikeuden päätös 22.12.2021 nro 21/0186/1, valitus maa-aineslain mukaisessa lupa-asiassa. Maa-ainesten ottaminen, Virttaan kylä, Loimaa.

Valittaja

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Luvanhakija

Olavi Nieminen

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä 22.12.2021–28.01.2022 Turun hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/turunhallinto-oikeus/fi/index/julkisetkuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet ja valitusaika

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **28.01.2022**.

Turun hallinto-oikeuden päätös Antopäivä
22.12.2021Päätösnumero
21/0186/1Diaarinumero
01904/19/5404

Asia	Valitus maa-ainesasiassa
Valittaja	Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
Luvan hakija	Olavi Nieminen

Päätös josta valitetaan Loimaan kaupungin lupajaosto
29.10.2019

Lupajaosto on myöntänyt Olavi Niemiselle hakemuksen mukaisen luvan maa-ainesten ottamiseen Virttaan kylässä kiinteistölle Taimisto 430-472-5-156. Toiminnassa tulee noudattaa 7.11.2005 päivättyä alueen yleissuunnitelmaa sekä sen pohjalta 29.8.2013 laadittua ottosuunnitelmaa. Sen lisäksi toiminnassa tulee noudattaa alueelle 23.6.2008 myönnetyn maa-aineslupan lupamääräyksiä, ellei jäljempänä toisin määrätä.

Maa-aineslupaan on liitetty muun ohella seuraavat lupamääräykset:

1. Lupa on voimassa viisi vuotta.
2. Ennen II-vaiheen aloittamista tulee I-vaiheen luvan (maa-aineslupa 23.6.2008) mukaiset toimet olla tehtynä. Kaivualueen pohjan taso I-vaiheessa tulee olla +94 m. Mahdolliset täytöt tulee tehdä alueelta kaivetulla puhtaalla maa-aineksella, joka ei sisällä orgaanista ainesta. I-vaiheen maisemointi tulee tehdä em. luvan ja 7.11.2005 päivätyn yleissuunnitelman mukaisesti siten kuin se työteknisesti on mahdollista. Arvokkaan harjualueen alueella tulee pohja taso olla vähintään + 95 m.
3. Ennen toiminnan aloittamista tulee hakijan pyytää valvontaviranomaiselta

aloituskatselmus. Katselmuksessa todetaan mm., että ottamisalue ja kaivu-alue sekä alin kaivusyvyys on merkitty maastoon ja sinne on asetettu muut valvonnan kannalta välttämättömät laitteet. Samalla todetaan pohjaveden pinnan taso, kaivualueen pohjan korkeus sekä I-vaiheen maisemoinnin tilanne.

4. Pohjaveden pinnan yläpuolelle tulee jättää vähintään neljän metrin suoja-kerros. Arvokkaan harjualueen osalta suojakerroksen paksuus tulee olla vähintään viisi metriä. Pohjaveden pinnan taso tulee mitata neljä kertaa vuodessa. Pohjaveden laatua tulee tarkkailla kerran vuodessa otettavalla näytteellä. Pohjavesitarkkailussa tulee analysoida ainakin veden lämpötila, pH, sameus, happi, kemiallinen hapenkulutus, sähköjohtavuus, rauta, mangaani, sulfaatti, nitraatti, kloridi, kokonaiskovuus, alkaliniteetti, laboratorioanalyysillä polttoainehiilivedyt ja mineraaliöljyt, koliformiset ja E.coli bakteerit sekä aistinvaraisesti haju ja maku.

Tarkkailun tulokset tulee toimittaa valvontaviranomaiselle vuosittain maaliskuun loppuun mennessä.

5. Toiminnan aikana on huolehdittava siitä, että maaperään tai pohjaveteen ei pääse öljyä tai muita ympäristölle haitallisia aineita. Poltto- ja voiteluaineita ei saa varastoida ottoalueella. Ottoalueen ulkopuolella saa poltto- ja voiteluaineita varastoida vain alueella työskenteleviä työkoneita varten (max. 3000 l). Alueella ei saa varastoida alueen ulkopuolella työskentelevien työkoneiden (esim. kuorma-autojen) poltto- eikä voiteluaineita.
6. Koneiden ja laitteiden sekä niiden poltto- ja voiteluaineiden käsittelypaikkojen tulee olla nesteitä läpäisemättömiä ja reunoiltaan korotettuja. Varastosäiliöt tulee varustaa sekä varastosäiliön että tankattavan koneen säiliön ylitäytön estävillä laitteilla sekä kaksoisvaipalla. Säiliöt tulee varustaa niiden tilavuutta vastaavalla suoja-altaalla. Tankkauslaitteistot tulee varustaa lukittavilla sulkuventtiileillä.
7. Alueella tulee olla riittävä määrä öljyntorjuntakalustoa vahingon varalta.

Valitus

Lupajaoston päätös on kumottava.

Maa-aineslupa on vastoin maa-aineslain 3 §:n 1 momentissa säädettyjä rajoituksia. Ottamisalue sijaitsee Säkylänharjun-Virttaankankaan vedenhankintaa varten tärkeällä (luokka 1) pohjavesialueella ja Turun Seudun Vesi Oy:n teko-pohjavesilaitoksen toiminta-alueella, imeytys- ja vedenottoalueiden ja tuotantokaivojen läheisyydessä sekä Länsi-Suomen ympäristölupaviraston lupapäätöksellä 30.12.2005 määräämän Virttaankankaan tekopohjavesilaitoksen suoja-alueen sisällä. Vedenottamokaivot K31, K32 ja K33 sijaitsevat noin 400–450 metrin päässä ottamisalueesta. Maa-ainesten ottamiselle ei ole saatu vesilain mukaista lupaa. Ottamistoiminta vedenottamon tuotantokaivojen lähialueella voi aiheuttaa ympäristönsuojelulain mukaista pohjaveden pilaamiskiellon tarkoittamaa vaaraa erityisesti onnettomuustilanteessa eikä pilaantumisen vaaraa voida maa-aineslupan määräyksillä sulkea kokonaan pois.

Ottamisalueen poikki kulkee Ympäristöministeriön vahvistamassa Varsinais-

Suomen maakuntakaavassa osoitettu arvokkaan harjualueen raja (ge). Lisäksi ottamisalue sijoittuu lähimmillään noin 350 metrin päähän Natura 2000 -verkostoon kuuluvan, harjuluontotyypin edustavan Säkylänharjun (FI0200059) alueen rajasta lounaaseen. Ottamispaikkaa ei ole sijoitettu eikä aineiden ottamista järjestetty siten, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi.

Alueelle on myönnetty edellinen maa-aineslupa vuonna 2014. Luvan mukaista ottamistoimintaa ei kuitenkaan ole aloitettu. Luvan voimassaolo on päättynyt 26.2.2019. Päätöksen mukaisen ottamistoiminnan seurauksena ottamistoiminta ulottuisi alueelle, jolta ei aiemmin ole kaivettu maa-aineksia. Kyseessä olevaa maa-ainesten ottamista ei voida pitää aluekokonaisuuden kunnostamisena eikä maisemoivana toimintana ottamisalueen siistimiseksi, vaan kyseessä on uusi lupa alueelle, jonka aiempi maa-aineslupa on päättynyt.

Ympäristöministeriön vuodelta 2009 olevan Maa-ainesten kestävä käyttö -oppaan mukaan vedenottamon lähisuojavyöhykkeet jätetään kokonaan maa-ainesten ottamistoiminnan ulkopuolelle. Vedenottamoiden lähisuojavyöhykkeillä sijaitsevat kaivualueet pyritään kunnostamaan eikä alueille tule kunnostamiseen tähtäviä toimenpiteitä lukuun ottamatta myöntää uusia maa-aineslupia. Ohjeistus perustuu vuosikymmenien kokemuksiin, tutkimuksiin ja yleiseen varovaisuusperiaatteeseen. Ohjeistusta sovelletaan vakiintuneesti maa-aineslain mukaisessa toiminnassa.

Valtakunnallisissa, pitkän aikavälin tutkimuksissa soranoton on todettu lisäävän pohjaveden likaantumiseriskiä. Pohjaveden laadun turvaamisessa maan pintakerroksella on keskeinen merkitys, koska sade- tai sulamisveden koostumus muuttuu merkittävästi luonnontilaisessa maaperässä. Maan ylin osa eli maanoskerros sitoo haitallisia aineita, ja maanoskerroksen alapuolella vajoveden koostumuksen vaihtelut vähenevät. Luonnontilaisen pintakerroksen, kasvillisuuden ja pohjavettä suojaavan yläpuolisen maakerroksen poistaminen lisää pohjaveden likaantumiseriskiä. Soranoton haitalliset vaikutukset pohjaveteen ovat yleensä sitä suuremmat, mitä enemmän pohjavesialueesta on avoinna olevaa ottamisaluetta. Kaivualueiden maisemointi tulisikin toteuttaa mahdollisimman nopeasti siten, että mahdollisimman vähän kaivualuetta on paljaana kerrollaan.

Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitosuunnitelmassa vuosille 2016–2021 maa-ainesten oton osalta toiminnan päämääränä on nykyisen ja aiemman toiminnan aiheuttamien riskien ja haittojen vähentäminen. Hanke vaikeuttaisi pohjavesialueen riskien ja haittojen vähentämistä ja olisi siten vastoin vesienhoitosuunnitelman tavoitteita.

Asian käsittely ja selvittäminen

Lupajaosto on antanut lausunnon.

Turun Seudun Vesi Oy on antanut selityksen, jossa se on todennut yhtyvän kaikilta osin ELY-keskuksen valitukseen. Lisäksi yhtiö on huomauttanut menettelyvirheestä, koska siltä ei ole aikaisemmin pyydetty lausuntoa asiassa, vaikka kohdekiinteistö sijaitsee sen tekopohjavesilaitoksen suoja-alueen sisällä. Yhtiö on suoja-aluemääräyksen myötä asianosainen asiassa.

Lupajaosto on antanut selvityksen.

Olavi Nieminen on antanut selityksen.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on antanut vastaselityksen.

Kaupunki on toimittanut pyydettyä lisäselvitystä, joka on toimitettu tiedoksi Varsinais-Suomen ELY-keskukselle, Turun Seudun Vesi Oy:lle ja Olavi Niemiselle.

Merkintä

Hallinto-oikeudella on tämän asian käsittelyssä ollut käytettävissään samaan aikaan vireillä olevan kiinteistön Soramäki maa-aineslupaa koskevan valitusasian (diaarinumero 1790/19/5404) asiakirjat. Hallinto-oikeus on tänään antamallaan toisella päätöksellä ratkaisut kyseisen asian.

Lisäksi hallinto-oikeudella on ollut käytettävissään kiinteistölle Soramäki 4.12.2006 myönnettyä maa-aineslupaa koskevan valitusasian (diaarinumero 00033/07/5404) asiakirjat.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus kumoaa Loimaan kaupungin lupajaoston päätöksen ja hylkää Olavi Niemisen maa-aineslupahakemuksen.

Ratkaisun perustelut

Lupahakemuksesta kuuleminen

Maa-aineslain 7 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan ennen luvan myöntämistä lupaviranomaisen on pyydettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto, milloin alueella on merkitystä vesien suojelun kannalta.

Maa-aineslain 13 §:n 1 momentin (258/2017) mukaan maa-aineslupaa koskevan hakemuksen johdosta on kuulutettava kunnan ilmoitustaululla 30 päivän ajan. Tämän ohella kunnan on varattava ottamisalueen sisältävään kiinteistöön rajoittuvien kiinteistöjen ja muiden alueiden omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi, paitsi milloin se on ilmeisen tarpeetonta. Jos hakemuksessa tarkoitettulla hankkeella voi olla huomattavaa vaikutusta laajalla alueella tai lukuisten henkilöiden oloihin, hakemuksesta on lisäksi ilmoitettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Kuulemisesta ja ilmoituksista aiheutuneet kulut kuuluvat luvan hakijan maksettaviksi.

Maa-aineslupahakemuksen vireillä olosta on kuulutettu kaupungin ilmoitustaululla 2.1.–1.2.2019. Hakemuksesta on tiedotettu myös Loimaan lehdessä 1.1.2019. Lupahakemuksesta on lisäksi 16.5.2019 pyydetty Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausunto.

Turun Seudun Vesi Oy on selityksessään hallinto-oikeudelle huomauttanut menettelyvirheestä lupa-asian käsittelyssä, koska Turun Seudun Vesi Oy:tä ei

ole kuultu hakemuksesta erikseen. Lupajaosto on lausunnossaan hallinto-oikeudelle todennut, että lupajaostolla ei ole ollut tarvetta eikä velvollisuutta pyytää lausuntoa Turun Seudun Vesi Oy:ltä.

Hallinto-oikeus toteaa, että lupaviranomainen on lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä pyytänyt lausunnon ELY-keskukselta ja kuuluttanut lupahakemuksen vireilläolosta maa-aineslain mukaisesti. Hallinto-oikeus katsoo, että lupaviranomaisella olisi ollut perusteltu syy kuulla lupahakemuksesta Turun Seudun Vesi Oy:tä, kun otetaan huomioon, että maa-ainesten ottaminen sijoittuu yhtiön tekopohjavesilaitoksen suoja-alueelle. Lausunto on kuitenkin maa-aineslain edellyttämällä tavalla pyydetty ja saatu ELY-keskukselta, jonka tehtävänä on nimenomaisesti arvioida hankkeen merkitystä vesiensuojelun kannalta. Kun lisäksi otetaan huomioon, että Turun Seudun Vesi Oy:tä on kuultu nyt valitusasian käsittelyn yhteydessä, ei päätöstä ole kuulemisessa ilmenneiden puutteiden vuoksi syytä kumota.

Luvan myöntämisen edellytykset

Sovellettavat säännökset

Maa-aineslain 3 § 1 momentin 4 kohdan mukaan tässä laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Maa-aineslain 6 §:n 1 momentin mukaan lupa aineiden ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harmitessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Asiassa saatu selvitys

Suunniteltu maa-ainesten ottamisalue sijaitsee Loimaan kaupungissa Virttaan kylässä Virttaankankaan harjualueella. Suunnittelualue on vanhaa maa-ainesten ottamisaluetta. Alue sijaitsee Säskylänharjun-Virttaankankaan 1E-luokan pohjavesialueella ja Turun Seudun Vesi Oy:n tekopohjavesilaitoksen toiminta-alueella. Varsinais-Suomen maakuntakaavassa ottamisalue on merkitty maa- ja metsätalousalueeksi sekä tekopohjavesialueeksi. Arvokkaan harjualueen raja kulkee ottamisalueella sen pohjoisosassa. Alueen välittömässä läheisyydessä on Säskylänharjun Natura-alue (FI0200059). Alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa eikä yleiskaavaa.

Nyt kysymyksessä olevalle kiinteistölle Taimisto ja sen kahdelle naapurikiinteistölle Soramäki ja Rekonmaa on vuonna 2005 laadittu yhteinen 22.3.2005 päivätty maa-ainesoton yleissuunnitelma sekä yleissuunnitelmaan perustuva yhteinen 7.11.2005 päivätty maa-aineksen ottamissuunnitelma. Yleissuunnitelman mukaan pohjaveden päävirtaussuunta on harjumuodostuman karkean ydinosan suuntaisesti luoteesta kaakkoon. Yleissuunnitelman 29.6.2001 päivityssä liitekartassa 6A on esitetty Turun Seudun Vesi Oy:n arvioimat pohjaveden virtaussuunnat suunnitellussa pohjaveden ottamistilanteessa. Asiassa ei ole esitetty ajankohtaisia selvityksiä alueen pohjaveden virtaussuunnista.

Vuoden 2005 ottamissuunnitelman mukaan kullakin kiinteistöllä toimii eri toiminnanharjoittaja omalla erillisellä ottamisluvallaan. Erityistä toiminnanharjoittajien välistä yhteistyötä on vaadittu kiinteistöjen raja-alueiden kaivussa,

tarkkailun järjestämisessä ja maisemoinnissa. Suunnittelualueella on jo yleissuunnitelman laatimisen aikaan ollut voimassa olevia maa-ainesten ottamislupia. Suunnitelmassa esitetty maa-aineksen ottamismäärä on noin 1,8 miljoonaa kuutiometriä. Suunniteltu ottamisaika on kymmenen vuotta. Kiinteistön Taimisto osalta suunnitellun ottamisalueen kokonaispinta-ala on ollut 12,3 hehtaaria ja suunnitellun kaivualueen kokonaispinta-ala 9,8 hehtaaria. Suunnitelmassa esitetty maa-aineksen ottamismäärä on kiinteistön Taimisto osalta ollut 479 000 kuutiometriä. Edelleen ottamissuunnitelman mukaan pohjaveden suojelussa on huomioitu Turun Seudun Vesi Oy:n suunniteltu tekopohjavesihanke. Pohjaveden pinnan taso on määrännyt kaivussyvyyden. Pohjaveden päälle on jätetty yli neljän metrin paksuinen suojakerros. Alin ottamissyvyys on arvokkaan harjualueen ulkopuolella voimassa olevien ottamislupien mukaisesti +94 metriä ja arvokkaalla harjualueella +95 metriä. Kaivualueella on osittain otettu maa-ainesta liian syvältä. Liian syväälle tapahtunut kaivu tulee välittömästi täyttää tasoon +94 metriä. Lisäksi on todettu, että pohjavettä on käsitelty tarkemmin maa-ainesoton yleissuunnitelmassa.

Länsi-Suomen ympäristövirasto on päätöksellään 31.12.2005 Turun Seudun Vesi Oy:n hakemuksesta muun ohella määrännyt suoja-alueen Virttaankankaan tekopohjavesilaitokselle. Suoja-alueen pinta-ala on yhteensä 726 hehtaaria.

Olavi Nieminen on hakenut nyt kysymyksessä olevaa maa-aineslupaa 17.10.2018 päivätyllä hakemuksella. Hakemuksen mukaan kysymys on maa-aineslain 10 §:n 3 momentin mukaisesta hakemuksesta luvan jatkamiseksi. Luvan hakija omistaa kiinteistön, jolla ottamisalue sijaitsee. Maalajit ovat hienosta hiekasta soraan. Hakemuksen liitteenä on ollut kiinteistöä Taimisto koskeva 13.12.2018 päivätty ottamissuunnitelma, kolme suunnitelmakarttaa sekä 14.11.2011 päivätty Turun Seudun Vesi Oy:n tekopohjavesilaitosta koskeva kartta. Ottamissuunnitelman liitteenä on ollut 29.8.2013 päivätty ottamissuunnitelma sekä kartta 19.11.2018 tehdyistä kaivutason mittauksista.

Hakemuksen liitteenä olevan vuoden 2018 ottamissuunnitelman mukaan kiinteistön pinta-ala on 19,2 hehtaaria ja kaivualueen pinta-ala on noin 10 hehtaaria. Keskimääräinen maa-aineksen ottamissyvyys on 13 metriä. Alastaron kunta on myöntänyt aiemmat maa-ainesluvut vuonna 2008 ja 2014 viideksi vuodeksi. Alueella on vielä ottamatta edellisten ja edellisen 26.2.2014 myönnetyn luvan mukaisia maa-aineksia. Nyt kysymyksessä oleva maa-ainessuunnitelma koskee samaa aluetta kuin edellisessä luvassa. Alue laajenee koilliseen edellisestä ottamisalueesta. Lupaa haetaan kymmeneksi vuodeksi ja tarkoituksena on ottaa vuodessa noin 40 000 kuutiota kokonaismäärän ollessa noin 400 000 kuutiota. Pohjaveden pinnan taso alueen pohjoispuolella olevassa putkessa nro 445 on mitattu vuonna 2018 olleen +88,29 metriä ja +88,31 metriä. Kesän 2016 aikana kaupunki on tehnyt alueella valvontamittauksia. Suunnitelmaa varten alueella on tehty mittauksia 19.11.2018.

Edelleen ottamissuunnitelman mukaan kaivettua aluetta laajennetaan nykyisiltä ottamisalueilta koilliseen. Arvokkaan harjualueen ulkopuolella suunniteltu pohjataso on +94 metriä. Tarkempi ottamistoiminta on esitetty alkuperäisessä Virttaankankaan yleissuunnitelmassa. Maisemoinnissa pitää pyrkiä ottamisalueen hyvään sopeuttamiseen vallitsevaan ympäristöön sekä pohjavettä suojaavan kerroksen aikaansaamiseen. Tarkemmin maisemointi ja jälkihoito on esitelty alkuperäisessä suunnitelmassa. Alueen jälkihoito tehdään vaativan tason mukaisena.

ELY-keskus on lausunnossaan lupahakemuksesta todennut muun ohella, että lupaa hakemuksen mukaiselle toiminnalle ei tule myöntää. Maa-aineslupatietojärjestelmän (NOTTO) tietojen mukaan alueelta ei ole otettu maa-aineksia edellisen lupakauden aikana. ELY-keskuksen tiedossa ei myöskään ole, että alueella olisi tehty täyttö- tai maisemointitoimenpiteitä. Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittamishankkeen (POSKI) Loimaan seudun lopuraportissa Säskylänharjun-Virtaankankaan pohjavesialue on luokiteltu maa-ainesten ottoon soveltumattomaksi alueeksi. Luokitus perustuu suojeluarvojen perusteella tehtyyn koko pohjavesialuetta koskevaan yleispiirteiseen arvioon. Hakija on maa-aineslain ja -asetuksen vastaisesti laiminlyönyt aluetta koskevassa aiemmassa maa-ainesluvassa määrätty velvollisuutensa sekä rikkonut lupamääräyksiä. Luvan hakija on ELY-keskuksen lausuntoon antamassaan vastineessa todennut muun ohella, että vuonna 2014 myönnetyn luvan aikana ei ole otettu maa-aineksia.

Lupajaoston lupapäätöksessä on todettu, että kiinteistölle on aiemmin myönnetty maa-ainesten ottolupa (II-vaihe), jonka voimassaolo on päättynyt 29.2.2019. Hakemus koskee suunnitelman II-vaihetta. Turun Seudun Vesi Oy:n tekopohjavesilaitoksen imeytys- ja vedenottoalueet ovat alueen läheisyydessä. Lähin on vedenottoalue VO30, joka on kiinteistön Taimisto vieressä sen koillispuolella. Ottoalue on tekopohjavesilaitoksen suoja-alueen sisäpuolella.

Ottamissuunnitelmasta lupapäätöksessä on todettu, että ottaminen toteutetaan järjestelmällisesti edeten siten, että jälkihoitotyöt tehdään mahdollisimman nopeasti ottamisen etenemisen mukaan. Jalostettuja kiviaineksia varastoidaan alueella. Nykyistä kaivettavaa aluetta laajennetaan koilliseen harjuseutukavassa arvokkaana esitetyn alueen rajalle. Maisemoinnissa tavoitteena on maastonmuodoiltaan vaihteleva ja harjun ominaispiirteet huomioon ottava yleisilme. Toimenpidealueet liitetään mahdollisimman luontevasti sekä säilyviin maastomuotoihin että kasvillisuuteen. Maisemointia on jo tehty I-vaiheen alueella.

Lupapäätöksen perusteluissa on todettu, että Länsi-Suomen ympäristölupaviraston päätöksessä, joka koskee suoja-alueen määrittämistä Virtaankankaan tekopohjavesilaitokselle, ei määritellä laitokselle lähisuojavyöhykettä. Suoja-alueääräyksissä ei myöskään suoraan kiellä maa-ainesten ottamista. Päätöksessä annetaan määräyksiä öljysäiliöiden varustukseen ja sijoittamiseen. Nämä määräykset on otettu huomioon lupaehdoissa ilmenevällä tavalla. Niemiselle 26.2.2014 myönnetty maa-aineslupa koskee täysin samaa aluetta kuin nykyinenkin hakemus. Alueelta ei ole otettu maa-aineksia edellisen luvan voimassaoloaikana. ELY-keskus on edellistä lupahakemusta koskevassa lausunnossaan vuonna 2013 katsonut, että maa-aineslupa voidaan myöntää edellyttäen, että I-vaiheen maisemointi on suoritettu loppuun ennen II-aiheen kaivuun aloittamista. Alueelle tehdyssä tarkastuksessa 28.1.2016 on todettu, että maisemointi on tehty siten kuin se on teknisesti mahdollista ja pohjan taso on nostettu tasolle +94. Valvontaviranomaiselle ei ole tullut tietoon, että maa-ainesten ottamisella olisi ollut alueen pohjaveteen haitallisia vaikutuksia. Lupajaosto katsoo myös, ettei toiminnanharjoittajalle voi takautuvasti asettaa uusia velvoitteita.

Lupajaosto on lausunnossaan hallinto-oikeudelle todennut, että Länsi-Suomen ympäristölupaviraston tekopohjavesilaitosta ja sen suoja-alueita koskevassa päätöksessä ei ole asetettu rajoituksia maa-ainesten otolle. Niemisen hakemus

luvan uusimiseksi on tullut vireille ennen vanhan luvan voimassaolon päättymistä, minkä vuoksi kyseessä ei voi olla ELY-keskuksen tarkoittama uusi hanke. Tarkastuksella 28.1.2016 on todettu, että aiemman maa-ainesluvan mukaiset velvoitteet on täytetty ja ottamistoimintaa voi lupaehdojen edellyttämällä tavalla jatkaa. Maa-ainesten ottoa alueella on ollut jo parikymmentä vuotta ennen tekopohjavesilaitoksen rakentamista. Niemiselle on myönnetty seitsemän lupaa vuosina 1987–2014. Lupaviranomaisen tietoon ei ole tullut, että ottamistoiminnalla olisi ollut kielteisiä vaikutuksia maaperään tai pohjaveteen. Toiminnanharjoittajalle ei voi takautuvasti asettaa uusia velvoitteita tai määräyksiä eikä valvontaviranomainen voi kesken ottamistoiminnan muuttaa käsitystään toiminnan lainmukaisuudesta varsinkaan, jos naapurikiinteistöillä on samanlainen toiminta sallittua. Toiminta tulisi saattaa loppuun vuonna 2005 laaditun yleissuunnitelman mukaisesti.

Turun Seudun Vesi Oy on selityksessään hallinto-oikeudelle todennut muun ohella, että suunnitellun soranottoalueen reuna tulisi olemaan ainoastaan 400–450 metrin päästä yhtiön kaivoalueen 30 tuotantokaivoista K31, K32 ja K33, joista tuotetaan päivittäin noin 11 000 m³ juomavettä yhtiön osakaskuntien käyttöön. Yhtiön riskikartoitustyön yhteydessä vuonna 2015 on maa-ainesten ottoalueen arvioitu muodostavan erittäin merkittävän riskin kaivoista otettavan juomaveden laadulle.

Lupajaosto on selvityksessään hallinto-oikeudelle todennut, että maa-ainesten ottaminen alueella on ratkaistu 15 vuotta sitten, kun alueelle on hyväksytty kiinteistöjen Rekonmaa, Soramäki sekä Taimisto yhteinen maa-ainesten ottamissuunnitelma. Siinä kiinteistöjen ottamistoiminta on jaettu kahteen vaiheeseen ja ottamisaluetta katsottu kokonaisuutena. Kiinteistöllä Rekonmaa vaiheen II ottamistoiminta on jo päättymässä. Kaikki kolme ottamisaluetta ovat ottamistoiminnan osalta sidoksissa toisiinsa. Suunnitelman toteuttaminen edellyttää, että kaikki soranottoalueet toteutetaan suunnitelman mukaisesti.

Nieminen on antanut selityksen, jossa hän on muun ohella todennut, että lisäarvoa ei tuo se, että jokaiselle pohjavesialueella olevalle soranotto toiminnalle haetaan vesilain mukainen lupa. Lupamääräykset kummassakin lupamenettelyssä voivat olla samanlaisia, ja pelkällä maa-ainesluvalla voidaan saavuttaa sama suojelun taso, mutta toimijoiden ja maanomistajien kohtelu on samankaltaista keskenään. Vesilain tarkoituksena ei ole määrittellä toimintaa luvanvaraiseksi pelkästään toiminnan sijoittumisen perusteella. Suojakerrospaksuus on takeena sille, että erittäin epätodennäköisissä onnettomuustilanteissa mitään pohjavettä pilaavaa ainetta tai energiaa ei pääse pohjaveteen. Kuuden metrin suojakerrospaksuus soranotossa pohjavesialueille on yleinen hyväksytty ja hyväksi todettu suojakerrospaksuus ja edustaa siten yleistä käytäntöä.

Edelleen selityksessä on todettu, että asiassa tulee lisäksi ottaa huomioon maa-aineslain 10 §:n 3 momentti, jonka mukaan lupaa voidaan jatkaa, jos osa myönnetyn luvan aineksista on vielä ottamatta. Nyt on haettu uutta lupaa, mutta uuden luvan käsittelyssä tulee huomioida kyseinen lainkohta. Samalla alueella toimii golfkenttä, ampumarata ja moottorirata, jotka ovat yleisesti soranottoa kuormittavampia ja ympäristövaaraa aiheuttavia. Naapurustossa on muita soranotto toimintoja. Tasavertaisuusperiaatteen mukaisesti kaikkia toimijoita tulee kohdella samalla tavoin samalla alueella. Lisäksi ELY-keskus on aikaisemmissa lausunnoissaan katsonut, että maa-ainesten ottaminen suunnitelma-alueella on mahdollista vesiensuojelun kannalta edellyttäen, että erityisesti pohjaveden suojele otetaan asianmukaisesti huomioon.

ELY-keskus on antamassaan vastaselityksessä todennut muun ohella, että vuoden 2005 ottamissuunnitelman mukaisen ottamistoiminnan olisi tullut alueella jo päättyä. Kiinteistölle Taimisto on myönnetty yleissuunnitelman laatimisen jälkeen maa-ainesluvut vuonna 2008 ja 2014 viideksi vuodeksi kerrallaan. Alueella ei kuitenkaan ole lupien voimassa oloaikana ollut maa-ainesten ottamistoimintaa, lukuun ottamatta vuotta 2019, jolloin alueelta on ilmoituksen mukaan otettu maa-aineksia yhteensä 3 171 m².

Ympäristöhallinnon maa-aineslain mukaisessa lupaharkinnassa ilman sitovaa oikeudellista vaikutusta olevassa ”Maa-ainesten kestävä käyttö I/2009” -ohjeessa tavoitteeksi on suositeltu, että vedenottamoiden lähisuojavaikyksillä ei sallita uusia ottamisalueita. Olemassa olevilla, lähisuojavaikyksillä sijaitsevilla maa-ainesten ottoalueilla suojakerroksen paksuuden on oltava vähintään kuusi metriä. Uudessa ympäristöministeriön julkaisussa 2020:24 ”Maa-ainesten ottaminen. Opas ainesten kestävään käyttöön” on todettu, että vesilain mukainen lupa edellytetään silloin, kun maa-ainesten ottamisen pohjavesivaikutukset ovat mahdollisia, vaikka niiden todennäköisyys olisikin verrattain vähäinen. Pohjavedenottamon suoja-alueille voidaan tehtyjen tutkimusten perusteella ja yleistä varovaisuusperiaatetta noudattaen asettaa muun muassa seuraava soran ottamisalueiden sijoittamista koskeva tavoite: lähisuojavaikyksillä ottamistoimintaa tai jälkihoitamattomia ottamisalueita ei saisi olla lainkaan.

Oikeudellinen arviointi

Maa-aineslain mukaan maa-aineksia ei saa ottaa siten, että siitä aiheutuu tärkeän vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Ympäristöministeriön vuoden 2009 ohjeen mukaan vedenottamoiden lähisuojavaikyksillä ei tulisi sallia uusia ottamisalueita. Ympäristöministeriön vuoden 2020 oppaan mukaan vesilain mukainen lupa edellytetään silloin, kun maa-ainesten ottamisen pohjavesivaikutukset ovat mahdollisia, vaikka niiden todennäköisyys olisikin verrattain vähäinen.

Hakemuksen mukainen ottamisalue sijaitsee kokonaan Turun Seudun Vesi Oy:n tekopohjavesilaitokselle määritetyllä suoja-alueella. Suoja-alue määrätään, kun alueen käyttöä on tarpeen rajoittaa veden laadun tai pohjavesiesiintymän antoisuuden turvaamiseksi. Hallinto-oikeus katsoo, että sillä seikalla, onko suoja-aluemääräystä koskevassa päätöksessä erikseen rajoitettu maa-ainesten ottamistoimintaa alueella, ei ole nyt kysymyksessä olevan maa-aineslain mukaisen lupa-asian arvioinnissa merkitystä. Asiassa on ensisijaisesti arvioitava, täyttääkö hakemuksen mukainen toiminta maa-aineslaissa säädetyt luvan myöntämisen edellytykset.

Hallinto-oikeus toteaa lisäksi, että maa-aineslupaharkinta on tapauskohtaista oikeusharkintaa, jossa luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa on otettava huomioon muun ohella kunkin ottamisalueen ja sen ympäristön erityispiirteet ja toiminnalle myönnetyt aiemmat luvat. Saman alueen luvan hakijoiden tasa-puolinen kohtelu ei siten edellytä, että hakemuksia kaikissa vaiheissa ja kaikilta osin arvioidaan samalla tavalla.

Lupahakemuksen mukaisella kiinteistöllä ja sen ympäristössä on otettu maa-aineksia 1980-luvulta lähtien. Luvan hakijalle on myönnetty vaiheen I maa-aineslupa viideksi vuodeksi vuonna 2008 ja vaiheen II maa-aineslupa viideksi

vuodeksi vuonna 2014. Luvat ovat perustuneet kolmen kiinteistön yhteiseen ottamissuunnitelmaan, jonka mukaan suunniteltu ottamisaika on kymmenen vuotta. Viimeisimmän luvan voimassaolon aikana luvan hakija ei ilmoituk-sensa mukaan ole ottanut alueelta maa-aineksia. Nyt kyseessä oleva lupahake-mus on laitettu vireille loppuvuodesta 2018 vanhan luvan voimassaollessa. Ha-kemuksessa on ilmoitettu, että luvan hakija hakee luvan jatkoa maa-aineslain 10 §:n 3 momentin nojalla. Lupapäätöksestä ei kuitenkin ilmene, että asiassa olisi sovellettu maa-aineslain 10 §:n 3 momentin säännöksiä luvan voimassa-olon pidentämisestä, vaan hakemusta on käsitelty lupajaostossa näiltä osin ku-ten uutta hakemusta. Luvan hakijan tarkoitus on siirtyä ottamaan maa-aineksia avaamattomalta alueelta. Nämä seikat huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, että ratkaisevaa merkitystä nyt kyseessä olevan luvan myöntämisen edellytyk-siä harkittaessa ei voida antaa sille, että ottamistoiminnalle samalla kiinteis-töllä on myönnetty maa-aineslupa vuonna 2014 ja sitä ennenkin. Ottaminen sijoittuu yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta hyvin tärkeälle pohjavesialu-eelle. Lähimmän vedenottamon eli kaivoalueen VO30 kaikki kolme tuotanto-kaivoa sijaitsevat 400–450 metrin etäisyydellä suunnitellusta kaivurajasta. Niistä tuotetaan Turun Seudun Vesi Oy:n mukaan päivittäin noin 11 000 kuu-tiometriä juomavettä.

Edellä lausuttu huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, että hakemuksen mu-kaisesta maa-ainesten ottamisesta mahdollisesti aiheutuu haitallisia pohjave-sivaikutuksia. Hankkeen pohjavesivaikutusten tarkempi selvittäminen ja vesi-lain mukaisen luvan myöntämisen edellytysten arvioiminen vesilain mukai-nessa lupamenettelyssä on kysymyksessä olevalla pohjavesialueella siten pe-rustelua. Hankkeelle ei ole haettu eikä myönnetty vesilain mukaista lupaa. Edellytyksiä hakemuksen mukaisen maa-ainesluvan myöntämiseen ei siten ennen edellä todettua menettelyä ole.

Sovelletut oikeusohjeet

Maa-aineslaki 3 § 1 mom, 6 § 1 mom, 7 § 2 mom ja 13 § 1 mom (258/2017)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (Julkinen kuulutus).

Asian ratkaisijat

Kari Hartzell
hallinto-oikeustuomari

Satu Lehto
hallinto-oikeustuomari
asian esittelijä

Ilona Leinonen
hallinto-oikeustuomari

Toimituskirjan oikeaksi todistaa

Saara Touru
lainkäyttösihteeri

Jakelu**Päätös**

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Maksutta

Jäljennös

Olavi Nieminen

Loimaan kaupunginhallitus, jonka on viipymättä maa-aineslain 20 c §:n 1 momentin mukaisesti julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta hallinto-oikeuden julkisesta kuulutuksesta noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

Loimaan kaupungin lupajaosto

Turun Seudun Vesi Oy

Liite hallinto-oikeuden päätökseen

VALITUSOSOITUS (Julkinen kuulutus)

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika ja tiedoksisaantipäivä

Tämä päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Sen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Asiakirjat voi toimittaa myös sähköisessä asiointipalvelussa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käyntiosoite:	Postiosoite:
Paasivuorenkatu 3	PL 180
00530 Helsinki	00131 HELSINKI

Puhelin: 029 56 40260 (kirjaamo)

Fax: 029 56 40382

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

**KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ PERITTÄVÄ
OIKEUDENKÄYNTIMAKSU**

Muutoksenhakuasian ja valituslupa-asian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 530 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuimmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista tai mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste.

Oikeudenkäyntimaksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Lopputuloksesta riippumatta maksu peritään kuitenkin veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta. Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistunmaksulaki (1455/2015)